

Lastensuojelutyö Pohjanmaalla ja Etelä-Pohjanmaalla

Kirjallisuuskatsaus lastensuojelutyöstä ja kyselytutkimus sosiaalityöntekijöille

Jessi-Jasmin Mäkelä

Opinnäytetyö, AMK

Marraskuu 2022

Kuntoutuksen ohjaaja (AMK)

Mäkelä, Jessi-Jasmin

Lastensuojelutyö Pohjanmaalla ja Etelä-Pohjanmaalla. Kirjallisuuskatsaus lastensuojelutyöstä ja kyselytutkimus sosiaalityöntekijöille.

Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Marraskuu 2022, 38 sivua.

Terveys- ja hyvinvointialat. Kuntoutuksen ohjaajan tutkinto-ohjelma. Opinnäytetyö AMK.

Julkaisun kieli: suomi

Julkaisulupa avoimessa verkossa: kyllä

Tiivistelmä

Lapsuuden kehityksessä tärkeitä peruspilareita ovat lapsen turvallinen kasvu ja kehitys. Kiintymyssuhteet luovat pohjaa turvalliselle kasvulle ja kehitykselle lapsen kasvuympäristössä. Lastensuojelulaki on taho, joka turvaa erilaisin tukitoimin lapsen kasvua ja kehitystä. Muiden tukitoimien jälkeen ei aina tilannetta saada tasapainoon, jolloin pitää turvautua lastensuojelulain viimeisimpään keinoon eli kiireelliseen sijoitukseen ja huostaanottoon. Näitä sijoituksia tehdään lastensuojeluyksiköissä. Lastensuojeluyksiköt tarjoavat erilaisia palveluita lastensuojeluun ja joskus tarve on niin suuri, kuin voidaan sijoittaa.

Kuntoutuksen ohjaajan opinnäytetyön tavoitteena oli tarkastella kirjallisuuskatsauksen ensimmäisen osan myötä lapsen kehityksen ja kiintymyssuhteen taustaa. Toisena opinnäytetyön osana oli kartoittaa sosiaalityöntekijöiden näkemyksiä Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan lastensuojelulaitosten nykytilanteesta, tarpeista ja tulevaisuudesta. Kyselytutkimukseen otti kantaa neljä sosiaalityöntekijää (n=4). Aineisto analysoitiin aineistolähtöisellä analyysillä. Opinnäytetyöllä ei ollut toimeksiantajaa, vaan aihe nousi esiin työkokemuksen kautta.

Opinnäytetyön johtopäätöksissä todettiin, että lastensuojeluyksiköiden tilanne on tällä hetkellä puolet (n=2) vastaajien mielestä hyvä, tarvetta ei ole ja puolet (n=2) vastaajista kertoi, että tarvetta olisi laitokselle. Tulevaisuudessa kuitenkin nähtiin lastensuojelulaitoksen tarve palveluvalikoimassa. Tulevaisuudessa vastaajat kuvailivat tarpeen olevan enemmän erikoistumisen puolella, esimerkiksi psykiatrisessa tai neuropsykiatrisessa osaamisessa. Yksi vastaajista näki tilanteen enemmän niin, että parempi panostaa ennaltaehkäisevään työhön kuin laittaa rahaa ja resursseja perustaa uusi lastensuojeluyksikkö.

Opinnäytetyön aineisto jäi niukaksi, joten tulokset ovat suuntaa antavia. Johtopäätöksenä voidaan todeta, että tulevaisuudessa tulisi edelleen tutkia lastensuojelun tarvetta tarkemmin ja tarkastella, miksi Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan sosiaalityöntekijät kuvaavat lastensuojelulaitosten tarvetta eri lailla.

Kuntoutuksen ohjaajan näkökulmasta opinnäytetyö antoi ymmärrystä lastensuojelun palvelujärjestelmän hahmottamiseen, lainsäädäntöön sekä monialaiseen yhteistyöhön eri lastensuojelun toimijoiden kanssa.

Avainsanat (asiasanat)

Lastensuojelu, nuorisolaki, lapsen kasvu ja kehitys, lapsen oikeus, lastensuojeluyksikkö ja vaativan tason lastensuojeluyksikkö.

Muut tiedot (salassa pidettävät liitteet)

Mäkelä, Jessi-Jasmin

Child protection work in Ostrobothnia and South Ostrobothnia. Literature review on child welfare work and survey for social workers.

Jyväskylä: JAMK University of Applied Sciences, November 2022, 38 pages.

Health and Welfare. Degree Programme in Rehabilitation Counselling. Bachelor's thesis.

Permission for open access publication: Yes

Language of publication: Finnish

Abstract

The important factors of childhood development are the child's secure growth and development. Attachment relationships create the basis of a secure growth and development in the child's surroundings while growing up. The child protection act is a fact that ensures, with the help of different support systems, the growth and development of the child. These supporting actions do not always get the situation stabilized, in which case you need to resort to the last means of the child protection act, which is an urgent replacement and taking the child in to custody. These replacements are done in a child protection unit. Child protection units provide different child protective services, and sometimes the need is so great that replacement is needed.

The rehabilitation results goal of this thesis' first part was to review the background of the child's development and attachment relation. The second part is to map out the views from social workers of the ongoing situation, the needs and future in child protective units around Ostrobothnia and Southern Ostrobothnia. There were 4 social workers answering this survey (n=4). The material was analyzed with a material-oriented analysis. There was not a client for this thesis; it came up from prior work experience.

The conclusion of this thesis was that the situation of the child protective services was, according to half of the respondents (n=2), good, there is no needs, and the other half (n=2) thought that there is a need for child protective units. However, they saw a need for child protective units in the service selection for the future. The respondents describe a future need in the specialized field, for example psychiatric and neuropsychiatric competence. One of the respondents saw the situation of this growing need more of as a chance to enhance the preventive measures, instead of using money and resources for a new child protective unit.

The thesis' material was left quite meager, so the results are also indicative. The conclusion is that the need in child protective services should be studied further in the future, and why social workers in Southern Ostrobothnia and Ostrobothnia describe the needs in such different ways.

From the point of view of the rehabilitation supervisor, the thesis provided an understanding of the child protection service system, legislation, and multidisciplinary cooperation with different child protection actors.

Keywords/tags (subjects)

Child protection, youth law, child growth and development, child rights, child protection unit and demanding level child protection unit.

Miscellaneous (Confidential information)

Sisältö

1	Johdanto	3
2	KIRJALLISUUSKATSAUS (OSA 1)	4
2.1	Tarkoitus, tavoite ja kirjallisuuskatsauksen tyyppi.....	4
2.2	Sisäänotto- ja poissulkukriteerit	4
2.3	Aineiston keruu ja kuvaus	6
2.4	Kirjallisuus katsauksen tulokset	10
2.4.1	Kiintymyssuhdeteorian näkökulma kasvun ja kehityksen tukena ja turvaamisena	10
2.4.2	Lainsäädäntö lastensuojelussa turvaamassa lapsen kehitystä.....	11
2.4.3	Lastensuojelun palvelujärjestelmä	12
2.4.4	Lastensuojelun huostaanotto	14
2.4.5	Nuorisolain huomioiminen lastensuojelussa.....	15
2.4.6	Lastensuojelun luvanvaraisen toimintayksiköiden kriteeristö	16
2.4.7	Lastensuojelulaitosten määrä.....	17
2.4.8	Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan alueen lastensuojelulaitosten määrä.....	19
3	KYSELYTUTKIMUS (OSA 2).....	20
3.1	Tarkoitus, tavoite ja tutkimuskysymys.....	20
3.2	Tutkimukseen valmistautuminen ja toteutus	21
3.2.1	Kohdealueen ja kohderyhmän kuvaus	21
3.2.2	Tutkimusluvut	21
3.3	Aineiston keruu ja kuvaus	22
3.3.1	Kyselytutkimuksen perusteet ja laatiminen	22
3.3.1.1	Aineiston keruu.....	22
3.4	Aineiston analyysi.....	23
3.5	Tulokset	24
3.5.1	Taustatiedot.....	24
3.5.2	Vastaajien näkemykset lastensuojelulaitosten tilanteesta	24
3.5.3	Lastensuojelulaitosten tarve alueella	25
3.5.4	Vastaajien näkemys lastensuojelulaitosten tulevaisuudesta	26
4	Johtopäätökset kirjallisuuskatsauksesta ja kyselytutkimuksesta.....	28
5	Pohdinta.....	29
5.1	Eettisyys.....	29
5.2	Luotettavuus	30
5.3	Opinnäytetyön tulosten yhteys kuntoutuksen ohjaukseen.....	31

Lähteet	32
Liitteet	36
Liite 1. Tutkimustiedote suomen kielellä	36
Liite 2. Tutkimustiedote ruotsin kielellä.....	37
Liite 3. Kyselylomake	38

Taulukoluettelo

Taulukko 1. Sisäänotto- ja poissulkukriteerit.....	5
Taulukko 2. Kirjallisuuskatsauksen aineiston keruun kuvaus	7
Taulukko 3. Avointen kysymysten vastaukset	25
Taulukko 4. Vastaajien näkemys tulevaisuudesta.	27

Kuvioluettelo

Kuvio 1. Yksityiset lastensuojeluyksiköt palvelualueineen. (Porko, Heino & Eriksson 2018,18)..	19
Kuvio 2. Kodin ulkopuolelle sijoitetuista 0-17-vuotiaista laitoksiin. (Sotkanet 2020).	20
Kuvio 3. Vastaajien alueellinen jakautuminen.....	24
Kuvio 4. Vastanneiden näkemys lastensuojelulaitosten riittävydestä.	25

1 Johdanto

Korona-aika ei ole ollut helppoa perheille. Sulkutoimenpiteiden vaikutuksia ei vielä ole tiedossa, mutta perheiden ja lasten hyvinvointia on horjutettu. Korona-ajan vaikutukset perheiden hyvinvointiin tullaan näkemään viiveellä. Terveiden ja hyvinvoinninlaitos (2020) julkaisussaan tiedottaa, että vuonna 2020 kunnat (42 %) arvioivat lastensuojeluilmoitusten määrän kasvaneen. (Tiili, Paasivirta, Kuokkanen, Eriksson & Nelimarkka 2020, 1–2.) Vuoden 2021 julkaisussa todetaan kuntien arvioivan koronaepidemian lisäävän reilusti asiakasmääriä ja sijoitusten kasvavan ajan saatossa lastensuojelussa. (Eriksson, Nelimarkka, Paasivirta, Tiili & Yliruka 2021, 1–3.)

Tämä opinnäytetyö koostuu lapsen kasvun kehityksen turvaamisesta ja tukemisesta. Teoriassa pyritään tuomaan myös kiintymyssuhdeteorian näkökulmaa. Turvallinen kiintymyssuhde lapseen tuottaa lapsen kehitykseen tukea sekä turvaa ja se koetaan yhtenä hyvinvoinnin pilarina lapsen kehityksessä. Lainsäädäntö ja lastensuojelulaki sanelevat käytännöt ja toimenpiteet lapsen turvallisuudelle ja tukemiselle palvelujärjestelmässä. Lastensuojelulaitos voi olla joskus tarkoituksenmukaiselle sijoitukselle väylä lapsen kehityksen turvaamiselle ja tukemiselle. Lapsen kasvua pyritään ammatillisin keinoin auttaa ja tukea lastensuojelulaitoksissa. (Lastensuojelulaitokset 2021).

Tämä opinnäytetyö on kaksiosainen. Opinnäytetyön tavoitteena oli tarkastella kirjallisuuskatsauksen ensimmäisen osan myötä taustaa ja toisessa osassa kyselytutkimuksen avulla saada esiin sosiaalityöntekijöiden näkemyksiä Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan lastensuojelulaitosten tämänhetkisestä tilanteesta ja niiden tulevaisuudesta. Opinnäytetyön rakenteen ajatus oli kirjallisuuden ja kyselytutkimuksen täydentävän toisiaan. Aihe nousi omasta mielenkiinnosta kehittää alueen toimintaa, eikä työlle ole toimeksiantajaa. Tutkimuksessa kerättiin tietoa tutkimuskyselyn avulla, jossa kartoitettiin Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan hyvinvointialueen sosiaalityöntekijöiltä heidän näkemyksien perusteella lastensuojelulaitosten tarvetta. Tutkimuskyselyn vastaukset analysoitiin mixed methods- menetelmän tavoin määrällisenä ja laadullisen aineistolähtöisen analyysin tavoin. Opinnäytetyön taustaan tutustuttiin tekemällä tiedonhankinta.

Opinnäytetyön tuloksissa todettiin, että lastensuojeluyksiköiden tilanne on tällä hetkellä puolet (n=2) vastaajien mielestä hyvä, eikä lisäyksiköiden tarvetta ole. Puolet (n=2) vastaajista kertoi, että tarvetta olisi laitokselle. Tulevaisuudessa kuitenkin koettiin lastensuojelulaitoksen tarve palveluvälikoimassa. Tulevaisuudessa vastaajat kuvailivat tarpeen olevan enemmän erikoistumisen puolella,

esimerkiksi psykiatrisessa tai neuropsykiatrisessa osaamisessa. Yksi vastaajista näki tilanteen enemmän niin, että parempi panostaa ennaltaehkäisevään työhön kuin laittaa rahaa ja resursseja perustaa uusi lastensuojeluyksikkö.

2 KIRJALLISUUSKATSAUS (OSA 1)

2.1 Tarkoitus, tavoite ja kirjallisuuskatsauksen tyyppi

Kirjallisuuskatsauksen tarkoitus oli saada laaja kuva tutkittavasta aiheesta, jolloin kirjallisuuskatsaus tuki kyselytutkimusta. Tavoitteena on koota tietoa tutkittavasta aiheesta. Kirjallisuuskatsauksen teemat olivat lapsen kasvu ja kehitys, kiintymyssuhdeteoria, lastensuojelun lainsäädäntö mukaan lukien nuorisolain ja sen palvelujärjestelmä. Lisäksi lastensuojelulaitosten luvanvaraisuus sekä tarkastelua lastensuojelulaitosten määrää niin Etelä-Pohjanmaalla kuin Pohjanmaalla.

Kirjallisuuskatsauksen osa on kuvaileva kirjallisuuskatsaus. Tavoitteena on kuvailevana kirjallisuuskatsauksena koota tietoa lapsen kasvusta ja kehityksestä, kiintymyssuhteesta sekä lastensuojelun lainsäädännöstä, että sen palvelujärjestelmästä. (Salminen 2011,6.)

2.2 Sisäänotto- ja poissulkukriteerit

Tiedonhaku (taulukko 2.) tarkennettiin hakujen jälkeen sisäänotto- ja poissulkukriteereillä. Kriteerinä olivat tieteelliset julkaisut, joten hausta pyrittiin sulkemaan pois kaikki muut teokset kuin tieteelliset teokset. Hakutuloksia karsittiin ensimmäisenä otsikkotasolla ja seuraavaksi tarkemman tarkastelun jälkeen. Tämän jälkeen teosten tiivistelmät luettiin sekä tarkasteltiin teoksen sisällysluetteloa. Systemaattisessa tiedonhaussa valikoitiin sisäänottokriteerinä teoksen käsittelevän jollain tapaa lapsen kasvua, kehitystä, nuorisolakia ja lastensuojelulakia. Ulkopuolelle jätettiin aiheet, jotka eivät käsitelleet edellä mainittuja aiheita.

Teoksissa haettiin mahdollisimman ajankohtaista tietoa, joten sisäänottokriteereinä olivat uusimmat painokset. Poissulkukriteereinä olivat vanhemmat teokset, jos uudempi teos löytyi tai aihepiiri oli sama kuin uudemmassa teoksessa. Tämän vuoksi suomenkielisissä hauissa haku rajattiin vuosiin 2015–2021. Englanninkielisissä teoksissa haku rajattiin vuoteen 2011, aiheeseen liittyvien

ajankohtaisten teosten käyttämiseksi. Hakutulosten alkuperäislähteiden lisäksi käytettiin muutamia haun ulkopuolisia lähteitä, jotka löydettiin systemaattisen tiedonhaun myötä. Tärkeä osa artikkelien luettavuutta oli myös niiden saavutettavuus. Yksi teoksista oli tarkoitettu vain virkakäyttöön, joten saatavuus- kriteeri ei tämän osalta täyttnyt. Lisäksi artikkelien maksullisuus rajasi tiedonhakuja, sillä tarkoituksena oli käyttää vain ilmaisia artikkeleita sekä teoksia e- kirjana tai kirjana kirjastosta.

Taulukko 1. Sisäänotto- ja poissulkukriteerit

Sisäänottokriteerit	Poissulkukriteerit
Tieteellinen julkaisu, tietokirja tai väitöskirja.	Teos ei vastaa tieteellistä julkaisua, väitöskirjaa tai tietokirjaa.
Käsittelee lapsen kasvua tai kehitystä, kiintymyssuhdeteoriaa, nuorisolakia ja lastensuojelulakia.	Aihe ei käsittele lainkaan edellä mainittuja.
Kirjan uusin painos.	Kirjasta on painettu uudempi teos, tai aihepiiri on sama uudemmassa teoksessa.
Suomenkielisissä julkaistavissa materiaaleissa käsitellään vuoden 2015 teoksia tai sen jälkeen sekä englanninkielisissä materiaaleissa julkaisu vuosi 2011 tai sen jälkeen.	Suomenkielisissä materiaaleissa julkaisu ennen vuotta 2015 tai englanninkielisissä materiaaleissa ennen vuotta 2011.
Artikkeli on maksuton ja saavutettavissa.	Artikkeli on maksullinen tai ei ole käytettävissä.

2.3 Aineiston keruu ja kuvaus

Kirjallisuuskatsauksen teoria osaa varten tehtiin tiedonhaku. Lähdeaineisto kerättiin hakemalla käsitteistön avulla lähdemateriaalia tietokannoista. Tiedonhaku aloitettiin koehakuina syksyllä 2021, jota jatkettiin tammikuussa 2022 vuonna.

Taulukossa 1 on kuvattuna tietokanta, hakusana, rajaukset lähdeaineiston vaatimukselle ja hakutulokset sekä montako valittua kappaletta löytyi. Tietokannoiksi valikoitui Janet.finna, Medic, CINAHL plus with text ja Julkari. Osittain tietokantojen valintaan vaikutti oppilaitoksen kautta kirjastopalveluiden saatavuus tietokannoissa. Hakusanoina kokeiltiin monia erilaisia muotoja sekä rajauksia, koska toivottuja tuloksia ei saatu. Hakusanat tiedonhaussa katkaistiin * - katkaisumerkillä, jotta saataisiin mahdollisimman laaja hakutulos. Valikoidut hakusanat löytyvät taulukosta 1. kohdasta hakulausekesarakkeesta.

Janet.finnan tietokannassa hakua rajattiin koskemaan suomenkielisiä aineistoja vuosilta 2015–2021 mahdollisimman uuden tiedon varmistamiseksi. Aineistotyypeiksi valittiin kirja, e-kirja sekä väitöskirja. Tehdyt rajaukset olivat suomen kieli, aineistotyyppinä olivat kirja, e-kirja ja väitöskirja. Ensimmäinen hakulauseke lastensuojelu* tuotti 59 tulosta. Näistä valikoitui 4 teosta otsikkotason tarkastelun ja myöhemmin tarkemman tarkastelun myötä. Yksi teos putosi vielä tässä kohtaa pois, koska tarkemman tarkastelun jälkeen se ei soveltunut opinnäytetyön aiheeseen. Nuorisolaki* -hakulausekkeella löytyi 1 teos, joka soveltui hyvin tietoperustan nuorisoa koskevaan kappaleeseen. Lapsen kasvu AND kehitys -hakulausekkeella löytyi yhteensä 33 teosta, joista valikoitui 2 teosta, jotka käsittelevät lapsen kasvua ja kehitystä. Viimeinen Janet.finnassa käytetty hakulauseke oli lapsen oikeus*, jolla hakutuloksia löytyi 65 kappaletta. Tästä valikoitui vai yksi teos, joka käsitteli lapsen oikeuksia niin perheessä kuin lastensuojelussa sekä käytännössä. Yhden teoksen jätin vielä haussa pois, koska se käsitteli tarkemman tarkastelun jälkeen samoja asioita kuin edellä mainitut teokset.

Medicin tietokannassa hakua rajattiin koskemaan vain koko tekstejä, asiasanojen synonyymeja sekä teoksia vuosilta 2015–2021. Kieli on suomi ja aineistotyyppi väitöskirja. Hakulausekkeena toimi child growth * AND development*, jonka myötä löytyi 74 teosta. Tästä valikoitui 1 teos, joka kattoi osittain nuoriso -osuuden tekstiä.

CINAHL Plus with Full Text (EBSCO) tietokannassa monien hakulausekkeiden kautta päädyttiin hakulausekkeeseen - attachment theory* AND child development*. Tästä saatiin yhdeksän kappaletta hakutuloksia, joista valittiin vain yksi. Rajauksena toimivat Full text; Abstract Available; Published date: 2015–2021; English Language; Peer-reviewed; Research Article; PDF full text available; Academic Journals; Age groups 6–12 years, 13–18 years. Englanninkielisistä hauista ei löytynyt montaa aiheeseen liittyvää artikkelia. Tätä hakua tarkensin helmikuussa aiheen rajauksen jälkeen.

Tiedonhakuja tarkennettiin vielä myöhemmin keväällä 2022, jonka johdosta löydettiin manuaalisena hakuna **Julkari-tietokanta**. Hakulausekkeena toimi vaativan tason lastensuojeluyksikkö. Rajauksena oli koko julkari, josta löydettiin 5 eri artikkelia, mutta vain yksi valikoitui sen sopivuuden vuoksi. Manuaalista hakua tehtiin myös myöhemmin huhtikuussa 2022 kiintymyssuhdeteorian lisämateriaalitarpeen vuoksi. Manuaalinen haku toteutettiin niin, että googleen kirjoitettiin hakulauseke 'kiintymyssuhdeteoria'. Hakua tarkennettiin tieteellisiin artikkeleihin Google Scholarin avulla. Ensimmäisenä hakuna löytyi Sinkkosen artikkeli vuodelta 2004 kiintymyssuhdeteoriasta.

Taulukko 2. Kirjallisuuskatsauksen aineiston keruun kuvaus

Tietokanta	Hakulauseke	Rajaukset	Valittu/Tulos	PVM	Valitut yhteensä
Janet.finna	Lastensuojelu* Nuorisolaki*	kieli: suomi, aineistotyyppi: kirja, e-kirja, väitöskirja. Aikaväli 2015–2021 vuodet.	3/59 (1 teos laskettu pois vielä kirjan sisällön luetua, teos ei vastannut tarpeeseen.) 1/1	30.12.2021	7

	Lapsen kasvu AND kehitys		2/33		
	Lapsen oi- keus*		1/65 (1 teos laskettu pois samankaltai- suuden vuoksi)		
Medic	child growth * AND deve- lopment*	vuosi- väli:2005– 2021, vain ko- koteksti, asia- sanojen syno- nyymit käytössä, kieli: suomi, Aineis- totyyppi: väi- töskirja	1/74	30.12.2021	1
CINAHL Plus with Full Text (EBSCO)	attachment theory* AND child develop- ment*	Full text; Ab- stract Availa- ble; Published date: 2015– 2021; English Language; Peer-re- viewed; Re- search Article; PDF full text available; Aca- demic Jour- nals; Age	1/9	23.2.2022	1

		groups 6–12 years, 13–18 years.			
Julkari	vaativan ta- son lasten- suojeluyk- sikkö	koko julkari	1/5	5.4.2022	1
Yhteensä					n=10

Tiedonhausta ensimmäisenä valikoitui Janet.fi -tietokannasta haulla lastensuojelu*: Huostaanotto: lastensuojelun vaativin tehtävä- teos. Tämä kirja kertoo huostaanoton prosessista Suomessa ja siihen sidonnaisista asioista, kuten lastensuojelun palvelujärjestelmää. (Enroos, Heino & Pösö 2016). Seuraavana oli lapsen oikeudet lastensuojelussa. Tässä kirjassa tarkastellaan lapsen oikeuksia lastensuojelussa. Kirjan myötä nousevat esiin myös sosiaaliturva ja sosiaalihuoltolaki. (Hakalehto & Toivonen 2021). Viimeinen kirja tällä hakulausekkeella oli: Lastensuojelulaki – Käytäntö ja soveltaminen. Teos käsittelee lastensuojelua ja sen lakia kattavasti. Kirja on soveltuva ammatilliseen sekä yliopistotason käyttöön, koska siinä käydään oikeudellisia asioita läpi, jotka koskettavat lastensuojelua. (Räty 2015).

Nuorisolaki* -hakulausekkeella valittiin vain yksi teos, joka oli uusi nuorisolakikirja. Teos käsittelee nuoruutta ja nuorisotyöhön liittyviä asioita. Teoksessa myös käsitellään eri lakipykälää aiheeseen liittyen.

Lapsen kasvu AND kehitys* - hakulausekkeella valikoitui kaksi teosta, joista ensimmäinen oli Niskanen ja Karin teos kasvun ja osallisuuden edistäminen. Kirjassa on kehityspsykologiaa sekä kiintymyssuhdetta käsitelty osittain, jonka vuoksi kirja valikoitui. Kirja on tarkoitettu työelämän oppimisen ja opiskelun tueksi, joten kirja ei ole parhain mahdollinen valinta opinnäytetyön taustan lähdeaineistoksi. Toinen teos valikoitui otsikkotason kautta, joka oli Sinkkosen ja Tervonen-Arnkilin

kirja nimeltään: Lapsi uusissa oloissa: tietoa sijaishuollosta ja adoptiosta. Kirjassa ison roolin ottaa kiintymyssuhdeteoria. Kiintymyssuhdeteoriaa käsitellään lapsen eri oloissa, kuten sijoituksen tai adoption näkökulmasta.

Lapsen oikeus*- hakulausekkeella tehtiin löydös yhteen teokseen. Tolosen ja Lamposen kirja uudistunut lapsenhuoltolaki käsitteli lapsenhuoltoon liittyviä lakiosuuksia, kuten lapsen huollosta ja osallisuudesta.

Medic- tietokannassa tehtiin child growth * AND development* - hakulausekkeella haku, jonka myötä valikoitui englanninkielinen teos, joka käsittelee kiintymyssuhdeteoriaa.

Viimeisten joukossa oleva tietokanta oli CINAHL plus with text (EBSCO) ja hakulausekkeena toimi: "attachment theory* AND child development* ". Tästä löytyi yksi teos, joka käsitteli hoitajan ja nuoren välistä kiintymyssuhdetta sijaishuollossa. (Cooley, Stevenson Wojciak, Farineau & Mullis 2015).

Viimeisin tietokanta oli Julkari. Vaativan tason lastensuojeluyksikkö-hakulausekkeella pyrittiin löytämään tietoa lastensuojeluyksiköiden eri tasoista. Lastensuojelun 24/7 – yksiköt. Palvelutuotannon moninaisuus ja haasteet sisälsi aiheita ympärivuorokautisten yksiköiden palveluntuotannosta, sisällöstä ja laajuudesta. Tämä soveltui avaamaan lastensuojeluyksiköiden eri tasoisia palvelukokonaisuuksia opinnäytetyön taustassa.

2.4 Kirjallisuus katsauksen tulokset

2.4.1 Kiintymyssuhdeteorian näkökulma kasvun ja kehityksen tukena ja turvaamisena

Lapsuudessa rakennettu toimiva vuorovaikutus luo hyvän pohjan kiintymyssuhteelle. Hyvän kiintymyssuhteen muodostamiseen vaaditaan turvallisuutta. Turvallinen kiintymyssuhde vaikuttaa muun muassa lapsen itsevarmaan ja myönteiseen minäkuvaan, sekä rakentaa pohjan kyvyille sitoa merkittäviä ihmissuhteita elämän aikana. Turvallinen kiintymyssuhde rakennetaan välittämisen, hoivaamisen ja tunteiden peilaamisen tavoin. Aikuinen reagoi vauvan vuorovaikutukseen erilaisin elein, ilmein ja ääntelyin. (Niskanen & Kari 2018, 140–141.) John Bowlbyn luoman teorian kautta pystyttiin tarkastelemaan kiintymyssuhdeteoriaa. Erityisesti vaikeissa oloissa kasvaneiden lasten

kohdalla tämä teoria ymmärtää näiden lasten psyykkisiä ongelmia. (Sinkkonen & Tervonen-Arnkil 2015, 23–24.) Ensimmäiset hoivakokemukset luodaan nimenomaan vauvaiässä, kuten yllä olevassa osuudessa annettiin ymmärtää – reagoidaan lapseen ja sen tarpeisiin. Vauva kehittää syy-seuraussuhteita varhaisesta iästään huolimatta. Lähtökohtaisesti äidit reagoivat lapsen itkuun välittömästi selvittäen lapsen itkun syyn. Alkoholin alaisena äiti ei välttämättä huomaa tai välitä reagoida lapsen itkuun. Tällaiset laiminlyönnit vaikuttavat vauvaan ja hänen kehitykseensä henkisesti. (Sinkkonen & Tervonen -Arnkil 2015, 24–25.)

Tutkimuksissa on todettu, että sijaishuollonlapset ovat kokeneet epävarmuutta kiintymyssuhteissaan. Tämän heijastuu lapsen arjessa erilaisina käytöshäiriöinä, jonka vuoksi on myös vaikea solmia uusia ihmissuhteita. Sijaishuoltoon sijoitetuilla lapsilla, jotka ovat kohdanneet laiminlyönnejä, pahoinpitelyä ja eroa vanhemmistaan. (Bifulco, Jacobs, Ilan-Clarke, Spence & Oskis 2017, 1878–1879.) Huonot kokemukset varhaislapsuudessa näkyvät lapsen kasvaessa käytöshäiriöinä sekä mielenterveysongelmina. Lapset voivat kokea masennusta ja ahdistusta herkemmin, kun heillä on rikkonainen kiintymyssuhde vanhempiinsa. Tämän vuoksi sijaishuollossa pyritään muodostamaan korvaava kiintymyssuhde, jotta nuoren itsetunto ja tunteiden säätely vahvistuisi ajan saatossa. (Cooley, Stevenson Wojciak, Farineau & Mullis 2015, 206–208.) Cooley (2015, 206–208) kuvailee nuoren positiivisia käsityksiä, kun suhde omaohjaajaan sijaishuollossa on ollut hyvä ja turvallinen. Sijaishuollon nuoret ovat kertoneet tutkimuksessa kokeneensa enemmän tukea, lämpöä ja hyväksyntää tärkeiltä yhteyksiltään, kuten omaohjaajilta kuin biologisilta vanhemmiltaan. Tämän ymmärtäminen sijaishuollossa on tärkeä osa lapsen tai nuoren kasvua kohti aikuiseksi fyysisesti, että psyykkisesti. (Cooley ym. 2015, 213–214.) Lapset ovat kuitenkin kokeneet laitoshuollossa saavansa merkityksellisiä suhteita työntekijöihin ja omaohjaajiin. Lastensuojelun asiakkaat eli tässä tapauksessa lapset ja nuoret mainitsevat, että tämän myötä heillä on ollut edes yksi luotettava henkilö, jolle voi uskoutua huolistaan tarvittaessa. Tämä koetaan yhtenä isona edistymisaskelena kohti kuntoutumista. (Enroos, Heino & Pösö 2016, 166–167.)

2.4.2 Lainsäädäntö lastensuojelussa turvaamassa lapsen kehitystä

Lainsäädännöllä pyritään turvaamaan ja tukemaan lapsen kehitystä. Lait sanelevat tiettyjä kriteereitä hyvälle kasvuympäristölle ja turvalliselle kehitykselle. Lapsen oikeus on saada turvallinen, tasapainoinen ja monipuolinen kasvuympäristö. Lapsen kehityksen turvaaminen on tärkeä osa lapsen kasvua. Lapsen oikeuksista on säädetty monissa eri lakipykälissä. Lait lähtökohtaisesti nostavat

jokainen esiin lapsen ensisijaisen edun. Suomen perustuslaki ei tosin mainitse lapsen etua, mutta korostaa lapsen tasa-arvoista kohtelua yksilönä. Lapsi saa osallistua itseään vaikuttaviin asioihin kehitystään vastaavasti. (L 1999/731.) Euroopan ihmisoikeussopimus painottaa oikeudenmukaiseen elämään ja turvallisuuteen. (L 63/1999). Laki ei määrittele lapsen ikää eikä tiettyjä oikeuksia, mutta ne kuuluvat artiklan mukaan kaikille erottamatta ketään tiettyyn ryhmään tai ikäryhmään. (Hirvelä 2021, 150–155.)

YK:n lapsen oikeuksien yleissopimus ottaa kantaa sanaan 'lapsi'. Lapsi on määritelty olevan alle 18 vuotta täyttänyt. (L 60/1991). Syntymästä aina 18-vuotiaaseen saakka vanhemmillä on velvollisuus huolehtia lapsen kasvun eri muodoista. Lapsen oikeuksien sopimuksen tavoitteena on muuttaa lasten ja aikuisten välistä perinteisesti autoritaarista suhdetta kaikissa toimintaympäristöissä – myös perheessä. (Hakalehto & Toivonen 2021, 27–44; Tolonen & Linnanmäki 2020, 30–39.)

2.4.3 Lastensuojelun palvelujärjestelmä

Lastensuojelulaki on tarkoitettu tukemaan vanhempia kasvatuksessa sekä tukemaan lapsen ja vanhempien välistä suhdetta. Pyrkimyksenä on ennaltaehkäistä ja selvittää jo olemassa olevia ongelmia. Kuitenkin ensisijainen asiakas on aina lapsi, jonka etua halutaan parantaa. (L 13.4.2007/417) Lapsen hyvinvoinnista vastaa lapsen huoltajat. Huoltajien on turvattava lapsen kehitys tasapainoisella elämällä.

Asiakkuus lastensuojelun palveluihin alkaa sillä, että palveluntarpeen arvioinnin jälkeen todetaan tarve. Lastensuojelussa on kriteereitä asiakkuuden alkamiselle. Perustelut asiakkuudelle ovat; lapsen kasvunolosuhteet ovat vaarantumassa sekä lapsen kasvua ja kehitystä ei tueta näissä olosuhteissa. Lapsi omalla käyttäytymisellään vaarantaa kehitystään sekä terveyttään ja lapsi tarvitsee lain mukaisia palveluita ja tukitoimia lastensuojelusta. (Uusi nuorisolakikirja 2017, 150–151.)

Kunnan järjestämistä vastuulle kuuluu tarjota asiakkailleen sosiaalihuoltolain mukaisia palveluita ja tukitoimia. Sosiaalihuoltolain mukaisia sosiaalipalveluita tuen tarpeen mukaan on järjestettävä esimerkiksi arjessa selviytymiseen ja tukemiseen, asumiseen liittyen, taloudelliseen tilanteeseen, sosiaalisuuteen sekä syrjäytymisen ehkäisemiseen ja väkivaltatilanteiden ehkäisyyn ja sen tuen tarpeeseen. (L 30.12.2014/1301.) Muita toimia voivat olla myös kriisitilanteista selviytyminen, lapsen kasvun tukeminen, päihteiden tai mielenterveysongelmien tukeminen. Jossain tilanteissa tukea

tarvitsevat omaiset ja lähisukulaiset, jotka voivat saada tukea sosiaalihuollon palveluista. (L 30.12.2014/1301.) Sosiaalihuoltolain mukaiset palvelut eivät aina vastaa asiakkaan palvelun tarpeeseen, jolloin siirrytään erityislain puolelle, kuten lastensuojelulain mukaisiin palveluihin. (Räty 2015, 24–25.)

Lastensuojelu tarjoaa tukitoimia ja palveluita tukeakseen perhettä. *Avohuolto* tarjoaa tukitoimia tarpeen vaatiessa lastensuojelun asiakkaille kunnan järjestämävastuulla. Avohuollon tarkoituksena on tukea vanhempia kasvatustyössä, jonka vuoksi avohuollon tukitoimet ovat ensisijaisia. (Räty 2015, 311–313.) Avohuollon järjestämiä tukitoimia suunnitellaan *asiakassuunnitelmassa*. Asiakassuunnitelmassa nousee esiin esimerkiksi toimeentulotuki, sosiaalipalvelut tai päivähoido. Muita tukitoimia voivat olla muun muassa *ongelmatilanteiden selvittäminen* lapsen edun mukaisesti. Konkreettisia apukeinoja lapsen tukemiselle voi olla auttaminen esimerkiksi asunnon hankinnassa, koulunkäynnissä, harrastuksissa, ammatin valinnassa tai ihmissuhteiden ylläpitämisessä. Tärkeitä osia tukitoimista ovat myös *tehostettu perhetyö, perhekuntoutus, hoito- ja terapiapalvelut ja muut lasta ja perhettä tukevat toimet*. (Räty 2015, 318–319.)

Joskus lastensuojelun asiakkuuteen voidaan ryhtyä kiireellisin perustein. *Kiireelliset toimet* vaativat palveluntarpeen arviointia ja päädytään tilanteeseen, jossa lapsen tai nuoren tilanne vaatii kiireellisiä toimia. (Uusi nuorisolaki 2017, 150.) Edellytykset kiireelliselle sijoitukselle on lapsen välitön vaara. Kodin olosuhteiden muutokset, ongelmatilanteet tai aikuisten ongelmallinen käyttäytyminen voivat johtaa tilanteeseen, jossa lapsi sijoitetaan ulkopuolisen tahon hoivaan. (Lamponen 2016, 127.) Tarve kiireelliseen sijoitukseen voi johtua lapsen omasta käyttäytymisestään, jossa tarve on katkaista esimerkiksi itsetuhoiset toimet, päihteidenkäyttö tai rikolliskierteeseen ajautuminen. (Räty 2015, 344–345.) *Kiireellinen sijoitus* on lyhyt väliaikainen sijoitus, jonka tarkoituksena on katkaista vääränlainen kierre elämässä. Kiireellinen sijoitus kestää 30 päivää sijoituksesta. Sijoituspäätöstä voidaan jatkaa vielä seuraavat 30 päivää, kun määräävä viranhaltija näkee tilanteen lapsen etua ajaen tai määrääjän sisällä ei saada tarvittavia lisäselvityksiä lastensuojelun toimenpiteille. (L 13.4.2007/417.)

Viimeisimpänä keinona lastensuojelussa voidaan päätyä *huostaanottoon*, mikäli kaikki muut tukitoimet on jo kokeiltu. Huostaanotto on yksi tapa huolehtia lapsen riittävästä hoidosta, kasvusta ja huolenpidosta. Huostaanottoon päädytään vasta äärimmäisissä tilanteissa, jossa vanhempi ei

syystä tai toisesta pysty huolehtimaan lapsestaan ja hänen tarpeistaan sekä kasvatuksesta yhteiskunnan toivomalla tavalla tai lapsi itse vaarantaa omaa käyttäytymistään. (Enroos ym. 2016, 2.) Päätös huostaanotossa syntyy monien tahojen kautta, jonka jälkeen lapsen arki siirtyy päätöksen myötä sijaishuoltoon. (Enroos ym. 2016, 3–4.) Päätöksenteko pitää pohjautua todelliseen tarpeeseen ja arvioida kohdistuuko tämä päätös lapsen kehityksen ja terveyden vaarantamiseen, onko huostaanotto viimeisin tarkoituksenmukaisin keino ja millaiset vaikutuksen sijoituksella on lapsen edun näkökulmasta. (Enroos ym. 2016,15–16; Rätty 2015,362–363.) Näihin kriteereihin vaaditaan todellisia materiaaleja ja selvityksiä, jotka toimivat jälkikäteen todisteina päätökselle. Päätöksen teossa huostaanotossa on mukana lapsen vastaava sosiaalitoimen johtava viranhaltija. Päätöksessä toivotaan aina yhteisymmärrystä ja suostumusta lapsen huoltajilta. Kuitenkaan asiat eivät aina mene yhteisymmärryksessä, jolloin sosiaalitoimen johtava viranhaltija tekee päätöksen hallinto-oikeudelle liitteineen. (Rätty 2015, 368–369.)

2.4.4 Lastensuojelun huostaanotto

Pösö (2016, 25) kuvaa huostaanottotilannetta, jossa sijoituksen oletetaan olevan väliaikainen ratkaisu, vaikka sijoitukset muodostuvat tosiasiallisesti vuosien pituisiksi ratkaisuksi. Huostaanottotilanteissa voi perheiden sisällä tulla konfliktia, joka vaikuttaa perheiden sisällä oleviin *kiintymyssuhteisiin*. Lastensuojelussa silti oletetaan näiden kiintymyssuhteiden korjaantumiseen vuosin saatossa ja niiden tilanteiden muutoksiin. Yleisesti lastensuojelussa halutaan uskoa tilanteeseen, jossa perhe voidaan jälleenrakentaa. Huostaanotolla halutaan rakentaa ja vahvistaa interventiota perheisiin. Tarkoituksena on vahvistaa perheen välisiä suhteita ja kannustaa vanhempien suhdetta lapseen. (Laakso 2016, 160–163.) Kuitenkin huostaanoton myötä lapset kokivat huolenpidon parantuneen. Lapset myös kokivat, että perheen ongelmat eivät kaatuneet vain heidän syliinsä. Silti positiivisten asioiden rinnalla kulkivat negatiiviset asiat, kuten huostaanotossa laitostuminen ja aikataulukutus. (Laakso 2016, 168–169.)

Palvelujärjestelmä lastensuojelussa kodin ulkopuolelle sijoitettuna voidaan Suomessa tehdä kolmen eri päätöksen kautta viranomaisen lausunnon mukaan. Tukitoimia lastensuojelussa voivat olla *avohuollon tukitoimet, kiireellinen sijoitus tai huostaanotto*. (Lamponen 2016,127.) Tällaista kodin ulkopuolista sijaiskotia voidaan järjestää perhekotina tai laitoksena yksityisenä tai julkisen puolen järjestämänä. Perhekodissa annettava perhehoito on kunnan ja perhehoitajan välistä toi-

mintaa sopimuksineen. Perhekoti voi olla myös aluehallintaviraston myöntämä perhekoti. Perhekoti toimii silloin ostopalveluna tai maksusitoumuksen periaatteella. (Räty 2015,462–463.) Laitoshuolto on yksi vaihtoehto sijaiskodin järjestämisestä. Laitoshuoltoon päädytään silloin, kun lapsen sijaishoitoa ei pystytä järjestämään riittävien tukitoimien mukaisesti ja lapsen edun kannalta muualla kuin laitoshoidossa. (Räty 2015,467.) Sijaishuollon valinnassa pyritään katsomaan sellainen paikka, jossa lapsen tarpeet täyttyvät sijoituspäätöksen kriteerien puitteissa. Lapsella on oikeus pitää yhteyttä vanhempiinsa, sisaruksiin ja muihin läheisiin ihmisiin, joten ratkaisevaa on myös sijaishuollon sijainti. Lapsen iän perusteella täytyy ajatella lapsen opintoja, harrastuksia ja elinympäristöä. (Räty 2015, 467.) Ei ole tarkoituksenmukaista sijoittaa lasta Helsingistä Suomen käsivarteen, jossa lapsi ei välttämättä pääse harrastamaan omaa lajiaan saatikka käymään opintojaan loppuun.

Kodin ulkopuolisen sijoituksen jälkeen kunnalla tai sosiaalihuollolla on velvollisuus järjestää lapselle tai nuorelle *jälkihuoltoa tarpeen vaatiessa*. Avohuollolla on velvollisuus järjestää jälkihuoltoa, kun sijoitus on kestänyt vähintään 6 kuukautta ja sijoitus on kohdistunut lapseen. (Räty 2015, 606.) Jälkihuoltoa on saatavilla aina 25 ikävuoteen saakka tai vastaavasti viisi vuotta sijoituksen päättymisen jälkeen. (Jälkihuolto, N.d) Yksilöllinen tarve jälkihuoltoon arvioidaan aina sijaishuollon päättymisen jälkeen. Tarpeen arvioinnissa tarkastellaan lapsen tai nuoren ikä, erityiset tarpeet esimerkiksi terveydenhuollon palveluissa, itsenäistymistä tukemista tarvittavat toimenpiteet tai muuten tuen tarve lapsen omiin haasteisiin sosiaalityönä. (L 13.4.2007/417.)

2.4.5 Nuorisolain huomioiminen lastensuojelussa

Nuorisolaki on luotu tukemaan nuoren kasvua, parantamaan kasvuoloja ja itsenäistymistä kohti aikuisuuteen. Nuorisolaki käsittää laissaan kaikkia alle 29-vuotiaita. (L 1285/2016.) Lastensuojelulaki määrittelee lakipykälässään *nuoren* iältään 18–24-vuotiaaksi ja *lapsen* alle 18-vuotiaaksi. (L 30.12.2019/1489). Useimmiten nuoren lähestyessä 18 ikävuotta nuori siirtyy täysi-ikäisyyden kynnyksellä *jälkihuoltoon*. Itsenäistymisvaiheessa oleva nuori tarvitsee eväitä elämäänsä. Nuoren tulee tunnistaa omat voimavaransa, kuten itsenäisyyden ja arjen hallinnan asioissa. Näitä taitoja pyritään tuomaan nuorelle mahdolliseksi sijaishuollon aikana, jotta nuorella ei olisi niin isoa kynnystä lähteä jatkamaan elämäänsä jälkihuollon tuen kanssa. (L 13.4.2007/417, 75 §.)

Jälkihuollon velvollisuus on turvata nuoren toimeentulo ja asunto tarvittaessa. Toimeentulon riittämättömyys tai asunnon puutteet eivät saa olla esteenä nuoren jälkihuollolle. Tässä nousee esiin kunnan vastuu, sillä kunnan pitää mahdollisimman ripeästi järjestää riittävä toimeentulo, korjattava puutteet asuinoloissa tai tarpeen vaatiessa tarjota asuinkelvollinen asunto jälkihuollon puitteissa. (L 13.4.2007/417, 76 §.)

2.4.6 Lastensuojelun luvanvaraisen toimintayksiköiden kriteeristö

Luvanvarainen toiminta, jota voi olla esimerkiksi laitoshoidon lastensuojelussa vaatii tarkkoja kriteereitä järjestämiselle. Ympäri vuorokautinen sosiaalipalvelu vaatii aluehallintoviranomaiselta luvan toimintaan. Luvan saatua toiminnan saa aloittaa, kun laitospaikka on tarkastettu viranomaisen kanssa toimivaksi. Laitospaikan tilat täytyvät täyttää tietyt vaatimukset lain mukaan. Tilojen vaatimuksena on niiden soveltuminen tietynlaiseen toimintaan, kuten hoidolle, kasvatukselle tai muulle huolenpidolle. (Yksityisen sosiaalihuollon luvat, Nd.) Tilojen lisäksi laki vaatii tarpeeksi osaavaa henkilöstöä asiakasmäärään verrattuna. Asumisyksikössä saadaan hoitaa kerrallaan seitsemää lasta. Vaatimuksena on silloin henkilökunnasta vähintään seitsemän hoito- ja kasvatustehtävissä toimivaa henkilökuntaa. (L 13.4.2007/417, 59 §.)

Porko, Heino & Eriksson (2018, 40) kirjoittavat selvityksessään, että yritykset ovat suurimpia palveluntuottajia ympärivuorokautisissa hoito- ja kasvatustilanteissa. Laitoskoteja sekä ammatillisia perhekoteja tuottavat julkinen sektori eli kunnat, kuntayhtymät ja valtio sekä yksityiset toimijat kuten yritykset, yhdistykset ja säätiöt. Nykytilan valossa suurimpia palveluntarjoajia lastensuojelun sosiaalipalveluiden kentällä ovat yksityiset toimijat. Yksityisillä toimijoilla on yhä parempaa osaamista ja sen vuoksi kilpailu on kiihtynyt. Osittain syynä on maakuntien tekemä hankintajärjestys, kilpailutustoiminta ja kunnan taloudellinen tilanne. (Porko ym. 2018, 40.)

Kysyntä ja tarjonta määräävät pitkälti maakunnissa ilmenevät palvelut. Silti sijaishuollon nähdään paikkaavan heikkoa palvelujärjestelmää, koska tietyistä palveluista, kuten lasten ja nuorten psykiatrisista palveluista, mielenterveys- ja päihdepalveluista, on pulaa. Tämä havainto on tehty jo aiemmin sijaishuollossa, mutta valvontaviranomaiset kokevat tämän osin riskiksi. Erikoistuminen vastaa paremmin palveluntarpeeseen, mutta liiallinen profiloituminen saattaa olla riski. Tämän vuoksi on tärkeää saada toimiva yhteistyö esimerkiksi koulun, opiskeluterveydenhuollon ja mielenterveyspalveluiden kanssa. (Porko ym. 2018, 40.)

Lastensuojelulaitokset profiloituvat erilaisiin palvelumuotoihin. Näitä palvelumuotoja ovat perustason, erityistason ja vaativan tason lastensuojeluyksiköt. Luokitukset eroavat toisistaan mitoituksen, työntekijöiden määrän, erikoistumisalan ja sen kustannuksien avulla. (Heino, Lappalainen, Ranta & Weckroth 2021, 112–115.) Luokituksessa pääpiirteittäin perustason yksikössä on yksi hoito- ja kasvatushenkilökuntaa yhtä lasta kohden. Useimmissa erityistason yksikössä määritelmänä oli vähintään kaksi hoito- ja kasvatushenkilökuntaa yhtä lasta kohden ja vaativan tason yksiköissä määrä vaihteli yhdestä henkilökunnan jäsenestä kolmeen. (Heino ym. 2021, 114.) Jokaisen yksikön kohdalla vaaditaan erikoistumista vaativaan hoitoon ja huolenpitoon. Ero luokitusten välillä syntyy esimerkiksi erikoissairaanhoidon palveluntuottamisessa, työntekijöiden koulutustaan ja henkilöstön mitoituksen kautta. (Heino ym. 2021, 113–114.) Vaativan sijaishuoltopaikkaan sisältyy mukaan usein erityisen huolenpidon jakso, joka sisältää intensiivistä kuntoutusta.

Laitosten luokittelusta huolimatta pyritään laitoksissa lasten turvalliseen ja tukevaan kasvuun sekä kiintymyssuhteen kehitykseen. Sinkkonen (2004, 1869–1870) kirjoittaa katsauksessaan, että kaltoinkohdellut lapset kantavat mukanaan opittuja malleja kiintymyssuhteesta. Lapsi joutuu hakemaan elämänsä ajan sisäistä tasapainoa, joka voi näkyä kaverisuhteiden vähäisyytenä. Näitä korvaavia kiintymyssuhteita pyritään yhdessä yksiköiden työntekijöiden kanssa luomaan ja kehittämään. (Sinkkonen 2004, 1870–1871.) Sijoitettuja ja huostaanotettuja lapsia joudutaan joskus sijoittamaan uusiin laitoksiin kerta toisensa jälkeen. Tällaiset prosessit eivät anna lapselle edes pientä mahdollisuutta kiintyä esimerkiksi omaohjaajiin tai muihin laitoksissa asuviin lapsiin solmiakseen kaverisuhteita. Lapsi pyritään kuitenkin sijoittamaan niin, että hän voisi elää laitoksessa tarvittavan ajan. Tämä luo lapselle turvallisuuden tunteen ja lapsi voi oppia pysyviin kiintymyssuhteisiin. (Sinkkonen 2004, 1871.)

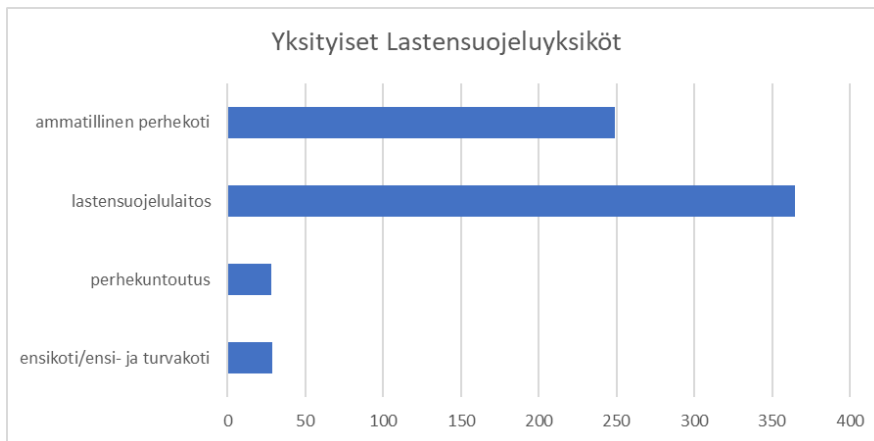
2.4.7 Lastensuojelulaitosten määrä

Lastensuojelulaitos on yksityisen tai julkisen sektorin tuottama palvelu, joka tuottaa lastensuojelun palveluita. Lastensuojelulaki määrittelee, että yksikössä saa olla enimmillään *seitsemän lasta*. Työntekijöitä tarvitaan *seitsemästä yhdeksään koulutettua ammattilaista jaksotyössä*. Lastensuojelulaitoksia voivat olla esimerkiksi *nuorisokodit, koulukodit tai lastenkodit*. Tarkoituksenmukainen sijoitus voi olla erittäin hyvä väylä lapsen kehitykselle tuoden turvaa ja tukea. (Lastensuojelulaitokset 2021).

Porko, Heino, Eriksson (2018, 16–17) raportissa kirjoittavat, että Suomessa on raportoitu olevan *443 yksityistä sijaishuollon palvelua*, jossa on ympärivuorokautisesti hoitoa tarjolla. Toimintayksiköitä taas on yhteensä *671 kappaletta*. Palveluntuottajat ovat jaettu kahteen osaan: yksityisiin yrityksiin sekä muita palveluita tarjoaviin yhdistyksiin. Yksityisiin yrityksiin luetaan yhtiöt ja yksityiset elinkeinoharjoittajat. Muut palvelua tarjoavat yhdistykset voivat olla erilaisia yhdistyksiä sekä säätiötä ja seurakuntayhtymiä. Toimintayksiköllä ymmärretään, että sillä on Valveri-rekisterissä palveluala, jota yksikkö tuottaa. Joskus toimintayksiköllä voi olla kaksi palvelualaa, kuten perhekuntoutus neljälle asiakkaalle sekä laitostoimintaa seitsemälle asiakkaalle. (Porko ym. 2018, 16–17.)

Suomessa yksiköitä on tarkasteltu olevan eniten Uudenmaan alueella, jossa on noin 130 yritysten sekä muiden palveluntarjoajien yksiköitä. Pohjois-Pohjanmaalle, Varsinais-Suomeen sekä Päijät-Hämeeseen on perustettu yli 50 yksikköä. Noin 10 yksikköä on perustettu Keski-Pohjanmaalle sekä Kainuuseen. (Porko ym. 2018, 16–17.)

Suomen yksiköistä valtaosa on perustettu yritysten toimesta. Yritysten osuus tästä on jopa 90,5 prosenttia. Muita toimijoita taas Suomessa on loput 9,5 prosenttia. Pohjois-Karjalasta, Etelä-Karjalasta, Kymenlaaksosta ja Etelä-Pohjanmaan alueilta puuttuu täysin nämä muut palveluntarjoajat, jotka tarjoaisivat ympärivuorokautista hoitoa. Lastensuojelussa yksiköitä (kuviokuva 1.) tavataan suurimmaksi osaksi laitospalveluissa, joiden määrä on 365 kappaletta. Seuraavaksi eniten on ammatillisia perhekoteja, joita on 249 kappaletta. Lisäksi on 29 kappaletta ensi- ja turvakoteja sekä 28 perhekuntoutukseen tarkoitettuja yksiköitä. (Porko ym. 2018, 16–17.)

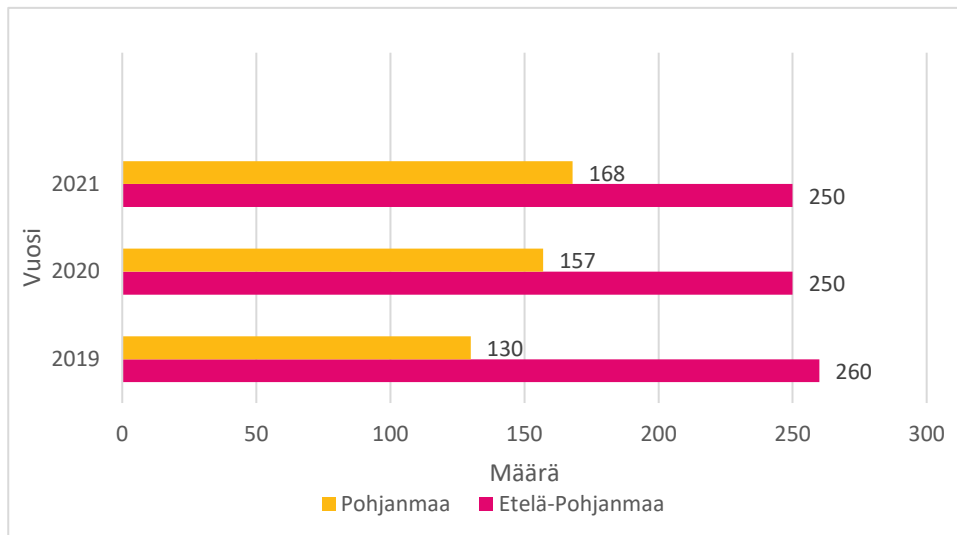

Kuvio 1. Yksityiset lastensuojeluyksiköt palvelualueineen. (Porko, Heino & Eriksson 2018,18).

2.4.8 Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan alueen lastensuojelulaitosten määrä

Etelä-Pohjanmaan alueella tiedetään 2017 vuonna sijoitettujen lasten lukumäärän olevan 470 kappaletta. Pohjanmaan alueella lukumäärä taas oli 271 kappaletta samana vuonna. (Porko ym. 2018, 21.) Vuoden 2019 selvityksestä ilmenee Etelä-Pohjanmaalla kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten ja nuorten lukumäärän olevan 631 kappaletta. Pohjanmaan alueella 2019 vuonna kodin ulkopuolelle sijoitettujen lukumäärä oli 312 kappaletta. (Forsell, Kuoppala & Säkkinen 2021. 38–39.) Tässä kohtaa kodin ulkopuolisella sijoituksella tarkoitetaan lapsen tai nuoren sijoitusta joko kiireellisenä sijoituksena, avohuollon, huostaanoton tai jälkihuollon sijoituksena. Tarkastelussa myös oli huomioitu kaikki iältään 0–20-vuotiaat. (Forsell ym. 2021, 26).

Tilastoista voidaan havaita Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan alueella pientä muutosta, kun tarkastellaan (kuvio 2.) kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten ja nuorten määrää laitossijoituksina 0–17-vuotiaiden kohdalla. Vuonna 2019 luvut ovat olleet Etelä-Pohjanmaalla 260 kappaletta ja Pohjanmaan alueella 130 kappaletta. 2020 vuonna Pohjanmaan luvut olivat nousseet 157 kappaleeseen, kun taas Etelä-Pohjanmaalla 250 kappaleeseen. Etelä-Pohjanmaan luvut pysyivät samoina myös vuonna 2021, mutta Pohjanmaan alueella luku nousi silti 168 kappaleeseen. Pohjanmaan alueella kuitenkin laitosten kasvu on ollut nousujohdatteista. Etelä-Pohjanmaalla tilanne on pysynyt lähes samana. Kasvukäyrä kuitenkin viittaa Pohjanmaan alueella siihen, että tarvetta olisi enenevässä määrin. (Porko ym. 2018, 16–17.)

Kuvio 2. Kodin ulkopuolelle sijoitetuista 0-17-vuotiaista laitoksiin.
(Sotkanet 2020).

3 KYSELYTUTKIMUS (OSA 2)

3.1 Tarkoitus, tavoite ja tutkimuskysymys

Opinnäytetyön tavoitteena oli tarkastella kirjallisuuskatsauksen ensimmäisen osan myötä taustaa ja toisessa osassa kyselytutkimuksen avulla saada esiin sosiaalityöntekijöiden näkemyksiä Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan lastensuojelulaitosten tilannetta ja tarvetta. Opinnäytetyön rakenteen ajatus oli kirjallisuuden ja kyselytutkimuksen täydentävän toisiaan.

Opinnäytetyön tulokset muodostuivat kirjallisuusosuuden ja kyselytutkimuksen tuloksista, joka kohdistui valitun alueen sosiaalityöntekijöille.

Kyselytutkimuksen tutkimuskysymykset olivat:

1. Miten Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan lastensuojelun sosiaalityöntekijät kuvaavat tämänhetkistä tilannetta.

1.2 Miten Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan lastensuojelun sosiaalityöntekijät arvioivat lastensuojelulaitosten tulevaisuutta.

3.2 Tutkimukseen valmistautuminen ja toteutus

3.2.1 Kohdealueen ja kohderyhmän kuvaus

Tutkimuksen kohderyhmänä toimi Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan sosiaalityöntekijät. Tälle tutkimukselle haettiin tutkimuslupaa Seinäjoen sosiaalitoimesta helmikuussa ja Pohjanmaan hyvinvointialueen sosiaalitoimesta maaliskuussa 2022. Vaasa on siirtynyt hyvinvointialueeseen, joten julkinen sektori järjestää palveluita palveluntuottajana, mutta valtio rahoittaa vastaisuudessa hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista ja niiden järjestämisestä. (Mikä muuttuu Pohjanmaalla 2023? N.d).

3.2.2 Tutkimusluvut

Tutkimusluvut haettiin Seinäjoen sosiaalitoimen johtajalta. Hän myönsi tutkimusluvan helmikuun lopussa 2022 vuonna. Luvan satuaan Seinäjoen sosiaalitoimen johtajalle lähetettiin saatekirjeineen tutkimuskutsu ja hän välitti tutkimuskutsun alaisilleen sosiaalityöntekijöille Seinäjoen alueella. Vaasassa prosessia viivästytti Vaasan kaupungin muutos Pohjanmaan hyvinvointialueeseen. Muutoksessa yleiset numerot ja sähköpostiosoitteet olivat väärinä tai vasta tulossa käyttöön. Suunnitelman mukaisesti Vaasassa ei edetty. Tutkimuskyselyä ei oltu alun perin tehty molemmilla kotimaisilla kielillä. Tutkimuskyselyn täydennyksen jälkeen molemmille kotimaisille kielille tutkimusluvan prosessi saatiin vietyä loppuun asti aina hyväksytyyn tutkimuslupaan. Tutkimusluvan saatua kyselylomake- pohja laitettiin saatekirjeineen tutkimuskutsuna Pohjanmaan hyvinvointialueen lastensuojelun päällikölle. Lastensuojelun päällikkö välitti tutkimuskutsun alaisilleen sähköpostilla, josta he pääsivät vastaamaan tutkimuskyselyyn. Vastausten kertymistä tarkasteltiin päivittäin ja ensimmäisen kyselyn sulkeutumisen jälkeen lähetettiin heille vielä uusintakirje kyselytutkimuksesta mahdollisten uusien vastausten toivossa. Lopullinen vastaajamäärä oli neljä (n=4).

Tutkimuslupaprosessin eteneminen vaati ensimmäisenä valmiin kyselylomakkeen. Tämän myötä voitiin tehdä aineistohallintasuunnitelma Tuuli-työkalulla. Aineistohallintasuunnitelmassa selvitetiin tutkimukseen liittyviä tutkimuskäytänteitä, kuten tiedon käyttökohdetta ja tietojen tallentamista. Tiedot kyselylomakkeen vastauksista tallentuvat Forms- pohjalle, joka tallentaa pilvisovellukseen vastaukset. Kyselylomake on nimetön eikä se kerää henkilötietoja mihinkään. Aineisto tullaan poistamaan valmistumisen myötä pilvisovelluksesta viimeistään vuoden vaihteessa 2023 vuonna.

3.3 Aineiston keruu ja kuvaus

3.3.1 Kyselytutkimuksen perusteet ja laatiminen

Kyselytutkimuksen kohteena on jokin tietty ongelma, jota lähdetään ratkaisemaan kyselyn muodossa tietyille kohderyhmälle. Tiedot kerättiin tiettyyn analysoitavaan muotoon ja pyrittiin siitä tulkitsemaan kohderyhmän näkemyksiä asiasta. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 78–79.) Tässä tutkimuksessa pyrittiin kuvailemaan lastensuojelulaitosten tarvetta tällä hetkellä ja tulevaisuudessa.

Tutkimus toteutettiin kyselytutkimuksena. Kyselytutkimus valikoitui sen helppouden ja vastaajat pystyvät vastaamaan koneellaan tilanteessa kuin tilanteessa. Toisaalta tässä tavassa ei ole mahdollista vastaajan kysyä tarkentavia kysymyksiä, joten kysymysten asettelu on haastavaa, että kaikki voivat tulkita sen oikein. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 78–79.)

Kyselytutkimus sisälsi suljettuja ja avoimia kysymyksiä. Kyselytutkimuksen avulla pyrittiin kartoittamaan esimerkiksi vastaajan työskentely paikkakunta. Avoimissa kysymyksissä pyrittiin taas kartoittamaan sosiaalityöntekijän omaa näkemystä tilanteesta, johon toimi parhaiten avoin kysymys, johon vastaaja sai kirjoittaa omia vastauksia.

3.3.1.1 Aineiston keruu

Aineiston keruu aloitettiin luomalla saatekirje (liitteet 1 ja 2) suomeksi ja ruotsiksi, missä kerrottiin kyselytutkimuksesta, tietojen keruusta ja kyselylomakkeen vastausaikataulusta. Kyselylomakkeen linkki sisältyi saatekirjeeseen.

Kyselytutkimus osoitettiin sosiaalityöntekijöille ja he vastasivat niihin omien näkemysten perusteella. Kyselytutkimus tehtiin Forms -pohjalle, joka on nimetön kysely. Näin ollen kyselyyn ei tallentunut vastaajan nimeä tai paikkakuntaa. Kyselyn tavoitteena oli tavoittaa noin 30 henkilöä, mutta lopullinen määrä oli uusintapyyntöjen jälkeen neljä.

Kyselylomakkeen kysymykset (liite 3.) olivat:

1. Oletko Pohjanmaalta vai Etelä-Pohjanmaalta.

2. Koetko, onko alueellasi riittävästi lastensuojelulaitoksia?
3. Millainen tarve alueellasi olisi lastensuojelulaitokselle?
4. Millaisena näet tulevaisuuden lastensuojelulaitoksen osalta?

Kysymykset tehtiin laadullisen ja määrällisen tutkimuksen mukaan, jossa olisi avoimia ja suljettuja kysymyksiä. Kyselylomakkeen kaksi kysymystä on kyllä – ei – vastauksia, jossa kartoitetaan missä päin vastaaja on ja kokeeko hän omasta näkökulmastaan lastensuojelulaitosten riittävyyttä alueella. Viimeiset kaksi kysymystä ovat avoimia kysymyksiä, johon vastaaja sai itse muotoilla vastauksensa. Nämä kaksi viimeistä kysymystä on viitekehyksen sisältä muotoiltu. Näistä vastauksista saadaan vastauksia opinnäytetyöhön.

3.4 Aineiston analyysi

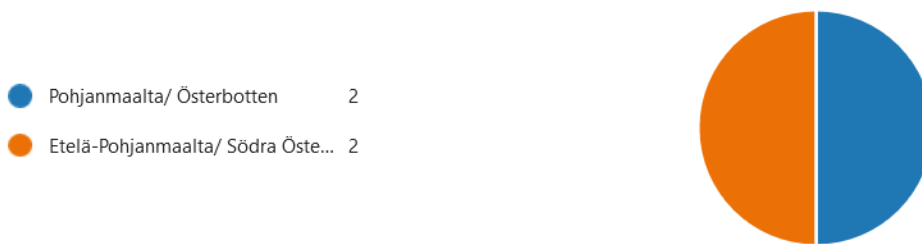
Tutkimuksessa käytetään niin laadullisen kuin määrällisen tutkimuksen keinoja. Tämän mixed methods research-lähestymistapa antaa tutkimukselle kattavan kokonaisuuden. Lähestymistapa ei pois sulje sitä toisistaan, että jompi kumpi olisi paras ratkaisu tutkimukselle, mutta se vastaa laajemmin tutkimuskysymykseen, johon ei pelkkä laadullinen tai määrällisen tutkimus pysty. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 78–79.)

Kerätty aineisto strukturoidusta kyselylomakkeesta arvioitiin aineistolähtöisen analyysin pohjalta. Kyselylomakkeen kaksi ensimmäistä kysymystä kvantifioitiin ja kaksi viimeistä kysymystä analysoitiin aineistolähtöisellä analyysillä. (Tuomi & Sarajärvi 2017, 78–79.)

3.5 Tulokset

3.5.1 Taustatiedot

Kyselyyn vastasi neljä lastensuojelun sosiaalityöntekijää (n=4). Kaksi vastaajista kertoi olevansa Pohjanmaan alueelta ja kaksi kertoi olevansa Etelä-Pohjanmaalta (kuvio 2). Vastaajista kaksi oli ruotsinkielistä ja kaksi suomenkielistä. Vastaajat vastasivat kaikkiin kyselyn kohtiin. Tulokset kuvataan seuraavaksi jaoteltuna Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan mukaan kahtena eri luokkana.

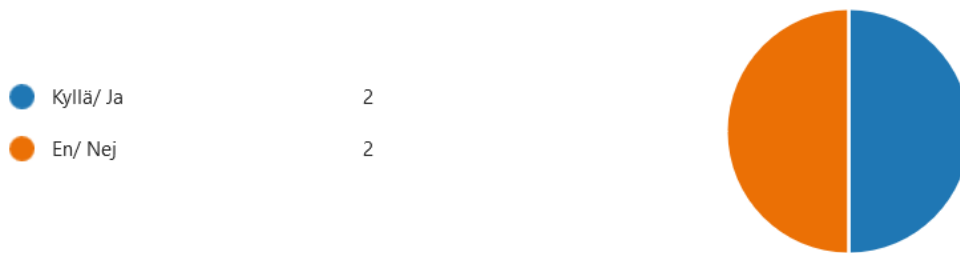

Kuvio 3. Vastaajien alueellinen jakautuminen.

3.5.2 Vastaajien näkemykset lastensuojelulaitosten tilanteesta

Ensimmäisenä tutkimuskysymyksenä oli kartoittaa millaisena vastaajat kokevat tällä hetkellä lastensuojeluyksiköiden tilanteen alueellaan.

Vastaajat kuvasivat (kuvio 4.) näkemyksiään lastensuojelulaitosten riittävydestä eri tavoin. Puolet (n=2) vastaajista kuvasivat näkemyksiään, ettei alueella ole riittävästi lastensuojelulaitoksia ja puolet (n=2) taas olivat sitä mieltä, että laitoksia on riittävästi alueellaan.

Kuvio 4. Vastanneiden näkemys lastensuojelulaitosten riittävydestä.

3.5.3 Lastensuojelulaitosten tarve alueella

Vastaaja 1 kertoi, että hänen näkemyksensä oli se, että alueelle kaivattaisiin *vastaanottoyksikköä*, johon voitaisiin sijoittaa kiireellisesti lapsia ja nuoria. Hän koki, että lähialueiden laitokset ovat jo täynnä huostaanotettujen ja avohuollon sijoitusten lapsista. Tämä vaikuttaa siihen, että läheltä ei löydy paikkoja edes nopealla aikataululla, joka vaikuttaa kuormittavasti sosiaalityöntekijän työhön.

Vastaaja 2 kuvasi tilanteen niin, että tarvetta löytyy niin perusyksiköille, että erityistason yksiköille. Vastaaja 3 arvioi lastensuojelulaitosten tarpeen, että sen tarve vaihtelee ajoittain. Asioita ei pystytä vastaajan mukaan ennakoimaan, koska lasten ja nuorten sijoituksen lastensuojelulaitoksiin elää tilanteiden mukaan. Ajoittain tarve sijoituksille on suurempaa ja joskus taas rauhallisempaa. Vastaaja 4 oli sitä mieltä, että Pohjanmaan alueella on tarpeeksi tällä hetkellä laitoksia olemassa olevaan tarpeeseen.

Taulukko 3. Avointen kysymysten vastaukset

Vastaaja	Vastaus	Suomennos
1.	Alueelle tarvittaisiin erityisesti sellainen vastaanottoyksikkö, mihin voitaisiin sijoittaa kiireellisesti. Nyt lähialueiden laitokset ovat täynnä huostaanotetuista/avohuollon sijoituksista, eikä paikkaa tahdo löytyä aina helposti, eikä	

	ainakaan lähialueelta, nopealla aikataululla, mikä aiheuttaa lisätyötä ja päänvaivaa.	
2.	Suuri tarve niin perusyksiköille kuin varsinkin erityisyksiköille.	
3.	Det varierar, ibland är behovet större och ibland mindre. Det går inte att förutse	Se vaihtelee, joskus tarve on isompi ja joskus pienempi. Ei voida ennakoida.
4	Tycker det finns tillräckligt med enheter i vårt område, Österbotten.	Olen sitä mieltä, että meidän alueellamme on tarpeeksi yksiköitä, Pohjanmaalla.

3.5.4 Vastaajien näkemys lastensuojelulaitosten tulevaisuudesta

Vastaaja 1 kuvasi asian niin, että tulevaisuudessa lastensuojelulaitoksilla on tärkeä osansa palveluverkostossa. Vastaaja koki, *että perhehoito ei ole aina riittävä ratkaisu lastensuojelun asiakkaiden ongelmiin*, jolloin täytyy miettiä vaihtoehtona lastensuojelulaitosten ammattitaitoa ratkaisemaan ongelmia ja haasteita.

Vastaaja 2 kuvaili, että huonovointisille lapsille ja nuorille olisi yhä enemmän tarvetta lastensuojelulaitosten psykiatriselle ja neuropsykiatriselle osaamiselle. Tarvetta lastensuojelulaitoksissa olisi *psykiatriselle ja neuropsykiatriselle osaamiselle*, jossa voitaisiin hoitaa lasten ja nuorten haasteita heidän tarvitsemallaan avulla. Vastaaja 3 arvioi, että lastensuojeluyksikölle, jossa on *osaava henkilökunta sekä hyvä johdon taso, tulee aina olemaan kysyttyä*. Palveluita kuitenkin tullaan edelleen ostamaan myös muualta kuin lähikunnista. Vastaaja 4 kuvasi tilanteen niin, että *yhteiskunnan pitäisi panostaa enemmän ennaltaehkäisevään työhön*. Ennaltaehkäisevä työn kautta voisimme välttää sijoituksia ja sitä kautta olla kuluttamatta rahaa lastensuojeluyksiköihin. (Taulukko 4.)

Taulukko 4. Vastaajien näkemys tulevaisuudesta.

Vastaaja	Vastaukset	Suomennos
1.	Myös niille on <i>tärkeä paikkansa</i> palveluvalikossa. Perhehoito ei valitettavasti aina kykene vastamaan <i>lapset tarpeisiin ja eri haasteisiin</i> . Nykyään tuntuu, että lastensuojeluun tulee asiakkaita, jotka ovat jo hyvin pitkällä ongelmassa, ja näitä kokonaisvaltaisia haasteita ratkomaan tarvitaan laitoksia.	
2.	Enenevässä määrin on tarvetta <i>huonovointisille</i> lapsille ja nuorille, psykiatrilla ja nepsy-osaimista.	
3.	En bra barnskyddsenshet med kunnig professionell personal och bra ledning kommer alltid vara efterfrågat eftersom platserna köps in även av andra än närliggande kommuner	Hyvä lastensuojeluyksikkö <i>osaavalla henkilökunnalla</i> ja hyvällä <i>johdolla</i> tulee aina olemaan kysytty, koska paikat ostetaan myös muualta kuin lähikunnista.
4.	Tycker att vi borde satsa mera på förebyggande arbete för att undvika placeringar istället för att satsa pengar på barnskyddsensheter.	Olen sitä mieltä, että meidän pitäisi panostaa <i>ennaltaehkäisevään työhön</i> , jonka kautta voisimme välttää sijoitukset sen sijaan, että kulutamme rahaa lastensuojeluyksikköihin.

4 Johtopäätökset kirjallisuuskatsauksesta ja kyselytutkimuksesta

Tämä opinnäytetyön johtopäätökset muodostuvat kirjallisuuskatsauksen ja kyselytutkimuksen kautta. Kyselytutkimukseen vastasi neljä (n=4) sosiaalityöntekijää. Kaksi (n=2) Etelä-Pohjanmaalta ja kaksi (n=2) Pohjanmaan alueelta. Viisikymmentä prosenttia vastaajista koki, että omalla alueella on tällä hetkellä riittävästi lastensuojelulaitoksia, kun taas viisikymmentä prosenttia vastaajista kokivat, ettei niitä ole tarpeeksi. Pohjanmaan alueelta vastaajista kokivat tulevaisuudessa lastensuojelulaitoksille tarvetta. Yksi vastaajista Etelä-Pohjanmaalla koki tilanteen niin, että tulevaisuudessa olisi hyvä panostaa ennaltaehkäisevään lastensuojelun toimiin ennen kuin lähdetään kehittämään uutta yksikköä. Toinen vastaajista Etelä-Pohjanmaalta koki, että lastensuojelulaitoksen yksikölle nähdään paikkansa palvelujärjestelmässä tulevaisuudessa ja uudelle yksikölle uskotaan tulevaisuudessa olevan asiakkaita. Se myös koetaan tärkeäksi osaksi palveluvalikoimaa.

Lasten tarpeisiin ja haasteisiin pitää reagoida palvelujärjestelmässä. Porko ym. (2018, 40) kirjoittaa selvityksessään lastensuojelulaitosten paikkaavan heikkoa palvelujärjestelmää. Lastensuojelulaitoksien osalta kaivataan vielä enemmän erikoistumista toiminnassa. Erikoistumisen perustana on opinnäytetyön viitekehyksenä esiin tuotu lasten ja nuorten kasvun kehityksen tukeminen sekä turvaaminen. Tukemisen ja turvaamisen peruspilareina ovat hyvän ja turvallisen kiintymyssuhteen luominen. (Sinkkonen 2004, 1869–1870). Perusasioiden ollessa tasapainossa, voidaan ajatella kuntoutumista esimerkiksi neuropsykiatrisesti. Erikoistuminen nähdään palveluvalikoimassa erilaisena ammattiosaamisen, resurssien ja henkilökunnan tuomisena palveluun. Yksikön erikoistuminen tiettyyn ammattiosaamiseen tarjoaa nuorelle yksilöllisempää apua haasteisiin. Tällöin eri tasoisia haasteita ja ongelmia pystytään helpommin kuntouttamaan kuin siinä tapauksessa, että oireskaala olisi aivan liian suuri. Pyrkimyksenä on kuitenkin vastata lapsen ja nuoren haasteisiin. (Heino ym. 2021, 107.)

Niin perustason kuin vaativan tason yksiköille koetaan tarvetta tulevaisuudessa. Opinnäytetyön taustassa esiin noussut Rätyn (2015,24–25) maininta, että ennaltaehkäisevä työ ei pysty kuitenkaan määrätysti puuttumaan asiakkaan palvelun tarpeeseen, jolloin joskus voi olla paikallaan kiireellinen sijoitus esimerkiksi yksikköön. Kiireellisille sijoituksille nähtiin oma yksikkönsä palveluvalikoimassa tähän tarkoitukseen.

Esiin nousi myös aihe osaava henkilökunta. Osaava henkilökunta kattaa sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain mukaan tarkoitettu riittävä pätevyys lasten ja nuorten hoitoon ja kasvatukseen tähtäävän ammattipätevyyden (L 817/2015). Ammattipätevyyden lisäksi pitää myös tarkastella yksikön erityistarpeita ja sen toimintaa. (Heino ym. 2021, 166.)

Hyvä esimiestaso ja johtaminen nähtiin tärkeinä osina lastensuojeluyksiköiden osalta. Hyvä kommunikointi yhteistyötahojen ja viranomaisten kanssa luo yksikköön turvallisuutta ja avointa keskustelua. (Heino ym. 2021, 177–180.)

Opinnäytetyön kirjallisuuskatsauksen ja tutkimuskyselyn tuloksista nousi yhteisesti esiin lastensuojelun palvelujärjestelmä. Palvelujärjestelmässä on tärkeää sisällyttää lastensuojelu ja se on tarvittava osa palveluvalikoimaa erilaisiin lastensuojelullisiin toimenpiteisiin. Tarkasteltaessa lastensuojelua, niin lapsen hyvinvointi perustuu lapsen etuun, joka taas turvaa lapsen kasvua ja kehitystä sekä hänen kiintymyssuhteitaan.

5 Pohdinta

5.1 Eettisyys

Opinnäytetyön keskeisin aihe on tutkimusluvut. Tutkimusluvut on huolellisesti haettu ja niitä on myös muokattu, koska ensimmäisellä kerralla ei ollut huomioitu toista kotimaista kieltä. Aineistoa on käsitelty luottamuksellisesti, eikä sitä ole jaettu kolmansille osapuolille. Aineistoa on säilytetty pilvisovelluksessa, johon pääsy tapahtuu käyttäjätunnusten kautta. Aineistoa on säilytetty eettisesti turvassa muilta katsojilta.

Saatekirje olisi voinut olla vielä kattavampi. Siihen olisi voinut lisätä, että kyselytutkimus toteutettiin nimettömänä eikä muitakaan henkilökohtaisia tietoja kerätty lomakkeeseen. Saatekirjeessä kerrottiin kyselyn tallentuvan Forms- pohjalle, mutta ei lisätty, että se on käyttäjätunnusten takana eikä ole muiden saavutettavissa pilvisovelluksessa. Haasteena oli vielä kääntää nämä asiat toiselle kotimaiselle kielelle, joka ei ole äidinkieli. Kääntäessä käytettiin apuna Google Kääntäjäsovellusta yksittäisten sanojen varmistamiseksi.

5.2 Luotettavuus

Opinnäytetyön toteutuksessa noudatettiin rehellisyyttä sekä huolellisuutta, jotka kuuluvat eettisen tutkimuksen periaatteisiin. Kyselylomakkeeseen vastattiin anonyymisti, eikä kyselylomakkeen vastauksia muunneltu erilaisiksi tai jaettu eteenpäin. Lähdeviittauksissa noudatettiin hyvää tieteellistä käytäntöä sekä huolehdittiin, että viittauksia käytetään oikein. (Tuomi & Sarajärvi 2018,150.)

Luotettavuuden näkökulmasta kyselylomakkeessa on aina pienenä haasteena kysymyksen oikein ymmärtäminen. Erityisesti haasteena oli kysymyssanojen muodostaminen molemmille kotimaisille kielille – suomen kielelle ja ruotsin kielelle, niin että kysymyksen sanoma pysyy samana. Tämän vuoksi oli tärkeää muodostaa mahdollisimman avoimia ja yksinkertaisia kysymyksiä lomakkeeseen. Aiemmat seikat huomioon ottaen väärin tulkinnan mahdollisuus on silti aina otettava huomioon vastauksia tulkittaessa. Muita luotettavuuden ulkoisia tekijöitä ovat tutkimustilanteen arviointi, riippuvuus sekä varmuus. Riippuvuudella tarkoitetaan tässä asiayhteydessä hyvää tieteellistä käytäntöä. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 162.) Vakiintuneisuus nousee esiin tässä tutkimuksessa siten, että ulkopuolinen henkilö tarkastaa tämän tutkimusprosessin. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 162.) Tästä opinnäytetyöstä on alkujaan vastannut opinnäytetyön ohjaaja sekä lehtori Tarja Tapio ja myöhemmin ohjausta on jatkanut lehtori Aila Pikkarainen.

Tulosten siirrettävyydestä puhutaan silloin, kun mietitään asiayhteyden siirrettävyyttä asiasta toiseen ympäristön soveltuvuuden ja samankaltaisuuden kannalta. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 162). Tässä tutkimuksessa pyrittiin saamaan käsitys Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan lastensuojelulaitosten tarpeesta. Tutkimuksessa pyrittiin saamaan yleistävä kattaus alueiden tilanteesta, mutta tutkimuksessa ei ollut riittävästi osallistujia, jotta sitä voitaisiin kutsua kattavaksi aineistoksi.

Kyselyn onnistumisen kannalta tutkimusaineisto oli aivan liian niukka ja suppea. Näiden syiden vuoksi ei voida yleistää tietoa tuloksista vaan ne ovat suuntaa antavia. Kyselyyn olisi pitänyt panostaa vielä enemmän luotettavan tiedon esille saamiseksi. Opinnäytetyön prosessiin, tutkimusmenetelmään ja kyselylomakkeen luomiseen on tullut lisää ymmärrystä ja oppimista. Kirjallisuuden kautta on tullut syvempää ymmärrystä lastensuojelun palvelujärjestelmään, lainsäädäntöön ja erilaisiin palvelumuotoihin.

Aiheesta nousee esiin monia jatkotutkimusaiheita. Opinnäytetyössä esiin nousseen Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan eri näkemyksiä lastensuojelulaitosten osalta voisi tutkia tulevaisuudessa lisää ja syvemmin. Opinnäytetyössä alkuun aloitettu tutkimus voitaisiin myös tutkia ja toteuttaa paremmin ja laajemmin, jotta saataisiin yleistettäviä tuloksia.

5.3 Opinnäytetyön tulosten yhteys kuntoutuksen ohjaukseen

Opinnäytetyön kuntoutuksen ohjauksen näkökulmasta on palvelujärjestelmän hahmottaminen, lainsäädäntö sekä monialainen yhteistyö. Lastensuojelun palvelujärjestelmä on kuitenkin laaja kokonaisuus, joten pitää osata hahmottaa sen kentän eri toimijoita. Lainsäädäntö sanelee rajat toiminnalle, erityisesti lastensuojelussa. Lainsäädäntö on tärkeä osa, koska lastensuojelussa puututaan perheiden toimintaan ja käytäntöihin. Kuntoutuksen ohjaajana pitää osata myös hahmottaa eri toimijoita, esimerkiksi lastensuojelussa on monia erilaisia yhteistyötahoja.

Kuntoutuksellinen puoli tässä työssä nousee esiin siinä, kun pohditaan lapsen kasvua ja kehitystä. Lapsen kasvuun tai kehitykseen, kun tulee haasteita, niin lapsi reagoi haasteisiin käytöksellään. Käytöshäiriöihin ja haasteisiin tarvitaan ulkopuolista apua niiden ylipääsemiseksi – kuntoutumiseksi. Kuntoutukseen tarvitaan erilaisia toimijoita. Esimerkiksi kiireellisessä sijoituksessa pyritään katkaista uhkaava käytös ja tasapainottaa sen hetkinen elämä kuntouttamalla käyttämällä erilaisia palveluita selviytyäkseen sen hetkisestä kriisistä elämässä lastensuojeluyksikön ohjaajien, sosiaalityöntekijöiden ja muiden toimijoiden avulla. Kuntoutuksen ohjaajana näen tarpeelliseksi eri toimijoiden kentässä sen, että jollakin on niin sanotut punaiset langat käsissään palveluiden suhteen ja hahmottaa palveluiden viidakossa tarpeelliset toimijat.

Lähteet

Bifulco, A., Jacobs, C., Ilan-Clarke, Y., Spence, R. & Oskis, A. 2017. Adolescent Attachment Style in Residential Care: The Attachment Style Interview and Vulnerable Attachment Style Questionnaire. *British Journal of Social Work* (2017) 47, 1870–1883. Viitattu 10.1.2022. <https://janet.finna.fi/>. Chinal Plus with Text (EBSCO).

Cooley, M., Stevenson Wojciak, A., Farineau, H. & Mullis, A. 2015. The association between perception of relationship with caregivers and behaviors of youth in foster care: A child and caregiver perspective. *Journal of Social Work Practice*, 2015. Vol. 29, No. 2, 205–221. Viitattu 10.1.2022. <https://janet.finna.fi/>. Chinal Plus with Text (EBSCO).

Enroos, R., Heino, T. & Pösö, T. 2016. Huostaanotto, lastensuojelun vaativin tehtävä. Kustannusosakeyhtiö Vastapaino. (Janet.finna)

Eriksson, P., Nelimarkka, S., Paasivirta, A., Tiili, A. & Yliruka, L. 2021 Koronan vaikutukset lastensuojeluun – osa 2. Tutkimuksesta tiiviisti 16/2021. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, Helsinki. Viitattu 09.02.2022. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/141537/URN_ISBN_978-952-343-644-2.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Forsell, M., Kuoppala, T. & Säkkinen, S. 2021. Lastensuojelu 2020. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen raportissa 19/2021. Viitattu 16.09.2021. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/142676/Lastensuojelu_2020.pdf?sequence=7&isAllowed=y#%5B%7B%22num%22%3A30707%2C%22gen%22%3A0%7D%2C%7B%22name%22%3A%22FitH%22%7D%2C842%5D

Hakalehto, S. & Toivonen, V. (toim.) 2021. Lapsen oikeudet perheessä. Helsingin Kamari Oy ja tekijät. Viitattu 4.1.2022. <https://janet.finna.fi/>. [https://kauppakamaritieto-fi.ezproxy.jamk.fi:2443/ammattikirjasto/teos/lapsen-oikeudet-perheessa-2021#kohta:Sis\(\(e4\)\)lys](https://kauppakamaritieto-fi.ezproxy.jamk.fi:2443/ammattikirjasto/teos/lapsen-oikeudet-perheessa-2021#kohta:Sis((e4))lys).

Heino, T., Lappalainen, E., Ranta, H. & Weckroth, N. 2021. Lastensuojelun 24/7- yksiköt. Palvelutuo-
tannon moninaisuus ja haasteet. Julkarin raportissa 6/21. Terveiden ja hyvinvoinninlaitos. Viitattu 5.4.2022. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/142682/URN_ISBN_978-952-343-666-4.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

Hirvelä, P. 2021. Lapsen oikeudet perheessä. Teoksesta Hakalehto S & Toivonen V. (toim.). 2021. Lapsen oikeudet perheessä. Helsingin Kamari Oy ja tekijät. Viitattu 4.1.2022. <https://janet.finna.fi/>. [https://kauppakamaritieto-fi.ezproxy.jamk.fi:2443/ammattikirjasto/teos/lapsen-oikeudet-perheessa-2021#kohta:Sis\(\(e4\)\)lys](https://kauppakamaritieto-fi.ezproxy.jamk.fi:2443/ammattikirjasto/teos/lapsen-oikeudet-perheessa-2021#kohta:Sis((e4))lys).

Jälkihuolto. N.d. Terveiden ja hyvinvoinninlaitos. Viitattu 28.4.2022. <https://thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikirja/tyoprosessi/jalkihuolto>.

Laakso, R. 2016. Huostaanotto, lastensuojelun vaativin tehtävä. Teoksessa Enroos, R., Heino, T. & Pösö, T. 2016. Huostaanotto, lastensuojelun vaativin tehtävä. Kustannusosakeyhtiö Vastapaino.

Lamponen, T. 2016. Huostaanotto, lastensuojelun vaativin tehtävä. Teoksessa Enroos, R., Heino, T. & Pösö, T. 2016. Huostaanotto, lastensuojelun vaativin tehtävä. Kustannusosakeyhtiö Vastapaino.

Lastensuojelulaitokset. 2021. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Viitattu 25.10.2021.

<https://thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikirja/tyoprosessi/sijaishuolto/sijaishuollon-muodot/lastensuojelulaitokset>.

L 63/1999. Euroopan ihmisoikeussopimus. Annettu 22.11.1984. Viitattu 4.1.2022. https://finlex.fi/fi/sopimukset/sopsteksti/1999/19990063/19990063_2.

L 13.4.2007/417. Lastensuojelulaki. Annettu 05.08.1983. Viimeisin muutos 10.06.2022. Viitattu 24.11.2021. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070417#L1P4>.

L 60/1991. Lasten oikeuksien yleissopimus. Annettu 20.11.1989. Viimeisin muutos 21.08.1991. Viitattu 4.1.2022. https://finlex.fi/fi/sopimukset/sopsteksti/1991/19910060/19910060_2.

L 11.6.1999/731. Suomen perustuslaki. Annettu 11.6.1999. Viimeisin muutos 5.10.2018. Viitattu 4.1.2022. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731>.

L 30.12.2014/1301. Sosiaalihuoltolaki. Annettu 22.11.1984. Viimeisin muutos 26.08.2022. Viitattu 21.2.2022. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20141301>.

L 1285/2016. Nuorisolaki. Annettu 21.12.2016. Viimeisin muutos 01.01.2017. Viitattu 9.1.2022. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2016/20161285>.

L 817/2015. Laki sosiaalihuollon ammattihenkilöistä. Annettu 26.06.2015. Viitattu 3.10.2022. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20150817>.

L 922/2011. Laki yksityisistä sosiaalipalveluista. Annettu 22.07.2011. Viitattu 21.2.2022. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2011/20110922#Pidm45237817009936>.

Lepistö, S. 2010. Nuorten kokema perheväkivalta. Väitöskirja. Tampereen Yliopistopaino Oy – Juvenes Print. Viitattu 2.2.2022. <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/66653/978-951-44-8223-6.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. <https://janet.finna.fi/>. Medic.

Mitä on lastensuojelu? 2021. Terveyden ja hyvinvoinninlaitos. Viitattu 18.10.2021.

<https://thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikirja/tyoprosessi/mita-on-lastensuojelu#Lastensuojelulain%20tarkoitus>.

Mikä muuttuu Pohjanmaalla 2023? N.d. Pohjanmaan hyvinvointialue. Viitattu 5.9.2022.

<https://pohjanmaanhyvinvointi.fi/tietoa-meista/pohjanmaan-hyvinvointialue-2023/mika-muuttuu-pohjanmaalla-2023/>.

Niskanen, T., & Kari, O. 2018. Kasvun ja osallisuuden edistäminen. Sanoma Pro Oy Helsinki. Uudistettu painos. <https://janet.finna.fi/>.

- Porko, P., Heino, T. & Eriksson, P. 2018. Selvitys yksityisistä lastensuojelun yksiköistä. Työpäpaperi 21/2018. Terveysten ja hyvinvoinninlaitos, Helsinki. Viitattu 18.09.2022. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/136436/URN_ISBN_978-952-343-131-7.pdf?sequence=1&isAllowed=y.
- Räty, T. 2015. Lastensuojelulaki – käytäntö ja soveltaminen. Edita Publishing Oy.
- Salminen, A. 2011. Mikä kirjallisuuskatsaus? Johdatus kirjallisuuskatsauksen tyyppeihin ja hallinto-tieteellisiin sovelluksiin. Viitattu 20.10.2022. https://www.uwasa.fi/materiaali/pdf/isbn_978-952-476-349-3.pdf.
- Salonen, K., Eloranta, S., Hautala, T. & Kinos, S. 2017. Kehittämistoiminta ja kehittämisen menetelmiä ammatillisessa korkeakoulutuksessa. Juvenes Print – Suomen Yliopistopaino Oy, Tampere 20. Viitattu 25.10.2021. <https://julkaisut.turkuamk.fi/isbn9789522166494.pdf>.
- Sinkkonen, J. 2004. Kiintymyssuhdeteoria – tutkimuslöydöksistä käytännön sovelluksiin. Julkaisuna katsaus 2004;120(15):1866–73. Lääketieteellinen aikakausikirja Duodecim. Viitattu 26.4.2022. <https://www.duodecimlehti.fi/duo94437>.
- Sinkkonen, J. & Tervonen-Arnkil, K. 2015. Lapsi uusissa oloissa, tietoa sijaishuollosta ja adoptiosta. Kustannus Oy Duodecim, Printon Tallinnan 2015.
- Sotkanet. 2022. Kodin ulkopuolelle sijoitettujen 0–17-vuotiaat, joiden sijoituspaikkana laitos, % kaikista kodin ulkopuolelle sijoitetuista lapsista ja nuorista. Tilastoissa Terveysten ja hyvinvoinninlaitos. Viitattu 17.09.2022. <https://sotkanet.fi/sotkanet/fi/kaavio?indicator=szarAgA=®ion=szYPijcEAA==&year=sy5zsjbS0zUEAA==&gender=t&t=bar>.
- Tiili A., Paasivirta, A., Kuokkanen, J., Eriksson, P. & Nelimarkka, S. 2020. Koronan vaikutukset lastensuojeluun. Tutkimuksesta tiiviisti 34/2020. Terveysten ja hyvinvoinnin laitos, Helsinki. Viitattu 10.02.2022. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/140789/TUTI2020_034_Koronan%20vaikutukset%20lastensuojeluun_korjattu_s.pdf?sequence=4&isAllowed=y.
- Tolonen, H. & Linnanmäki, K. 2020. Uudistunut lastenhuoltolaki. ALMA TALENT – Helsinki. Viitattu 4.1.2022. [https://verkkokirjahylly-almatalent-fi.ezproxy.jamk.fi:2443/teos/HABBBXXTBBAEE#kohta:Yleinen\(\(20\)osa\(:2\(\(20\)Lapsenhuoltolain\(\(20\)l\(\(e4\)ht\(\(f6\)kohdat\(\(20\)ja\(\(20\)uudistetut\(\(20\)s\(\(e4\)\(\(e4\)nn\(\(f6\)kset\(:2.1\(\(20\)Uudistuksesta\(\(20\)ja\(\(20\)k\(\(e4\)sitteist\(\(e4\):2.1.1\(\(20\)Uudistuksen\(\(20\)tausta\(:2.1.1.1\(\(20\)Lapsenhuoltolain\(\(20\)taustaa/piste:t293](https://verkkokirjahylly-almatalent-fi.ezproxy.jamk.fi:2443/teos/HABBBXXTBBAEE#kohta:Yleinen((20)osa(:2((20)Lapsenhuoltolain((20)l((e4)ht((f6)kohdat((20)ja((20)uudistetut((20)s((e4)((e4)nn((f6)kset(:2.1((20)Uudistuksesta((20)ja((20)k((e4)sitteist((e4):2.1.1((20)Uudistuksen((20)tausta(:2.1.1.1((20)Lapsenhuoltolain((20)taustaa/piste:t293). <https://janet.finna.fi/>.
- Toikko, T. & Rantanen, T. 2009. Tutkimuksellinen kehittämistoiminta. Tampereen Yliopistopaino Oy – Juvenes Print. Viitattu 1.2.2022. https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/100802/Toikko_Rantanen_Tutkimuksellinen_kehittamistoiminta.pdf?sequence=1&isAllowed=y.
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Uud.p. Helsinki: Tammi.
- Veltor. 2017. Uusi nuorisolakikirja. Veltor Oy. Oulu.

Yksityisen sosiaalihuollon luvat, N.d. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto. Viitattu 21.2.2022. https://www.valvira.fi/sosiaalihuolto/yksityisen_sosiaalihuollon_luvat.

Liitteet

Liite 1. Tutkimustiedote suomen kielellä

Saatekirje

Teen opinnäytetyötä Jyväskylän ammattikorkeakoulun kuntoutuksen ohjauksen koulutusohjelmaan.

Opinnäytetyöni käsittelee Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan lastensuojelulaitosten tarvetta ja tulevaisuuden näkymiä.

Opinnäytetyölle on myönnetty tutkimuslupa Seinäjoen ja Vaasan Kaupungin sosiaalitoimesta.

Pyydän sinua mukaan osallistumaan tutkimukseen. Tutkimus toteutetaan kyselylomakkeena Forms-pohjalle, johon osallistujat saavat linkin.

Kyselylomake on avoinna aikavälillä 21.3.-27.4.2022.

Tässä kyselylomakkeen linkki: XXXXXXXXXXXX

Terveisin

Jessi-Jasmin Mäkelä

Kuntoutuksen ohjaajaopiskelija

Liite 2. Tutkimustiedote ruotsin kielellä

Följebrev

Jag studerar till rehabiliterings ledare vid Jväsckylän ammattikorkeakoulu.

Mitt slutarbete handlar om Österbottens och Södra Österbottens behov av barnskyddsenheter och deras framtid. Mitt slutarbete har fått ett godkänt forskningslov av Seinäjokis och Vasa stads socialbyrå.

Jag ber dig att medverka i forskningen. Forskningen utförs med hjälp av en frågeblankett, utförd med Forms, som alla medverkande får en länk till.

Blanketten är öppen 21.3-27.4.2022.

Här kommer länken till frågeformuläret: XXXXXXXXXXXXX

tack på förhand!

Hälsningar

Jessi-Jasmin Mäkelä

Rehabiliterings ledarstuderande

Liite 3. Kyselylomake

Tarve lastensuojeluyksikölle Pohjanmaalla ja Etelä-Pohjanmaalla

Österbottens och Södra Österbottens behov av barnskyddsenheter

1. Oletko Pohjanmaalta vai Etelä-Pohjanmaalta? Är du från Österbotten eller Södra Österbotten?

*

- Pohjanmaalta/ Österbotten
- Etelä-Pohjanmaalta/ Södra Österbotten

⋮

2. Koetko, onko alueellasi riittävästi lastensuojelulaitoksia? Upplever du att det finns tillräckligt med barnskyddsenheter i ditt område?

*

- Kyllä/ Ja
- En/ Nej

3. Millainen tarve alueellasi olisi lastensuojelulaitokselle? Hurdant behov av barnskyddsenheter finns det i ditt område?

*

Kirjoita vastaus

⋮

4. Millaisena näet tulevaisuuden lastensuojelulaitoksen osalta? Hur ser du på framtiden gällande barnskyddsenheten?

*

Kirjoita vastaus